

POSTANOWIENIE

28 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 28 kwietnia 2023 r. w W.,
w sprawie ze skargi R. S. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 12 sierpnia 2020 r., sygn. akt I AGa 240/19
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko R. S.
o zapłatę,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Pozwany R. S. wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, uwzględniającego w części apelację skarżącego w sprawie o zapłatę z powództwa Bank S.A. w W.. Jako wartość przedmiotu zaskarżenia pozwany wskazał 210 064,42 zł. Wcześniej skarżący wniósł od tego samego orzeczenia skargę kasacyjną; została ona odrzucona przez Sąd Apelacyjny z uwagi na nieusunięcie braków formalnych w zakresie określonym przez ten Sąd, siedmiodniowym terminie. W uzasadnieniu obecnie rozpoznawanej skargi pozwany wskazał, że „do tego momentu została wyczerpana droga odwoławcza” oraz że wyczerpał „wszystkie dopuszczalne prawem ścieżki pozwalające na zmianę lub uchylenie rozstrzygnięcia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Jeżeli zmiana zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych była lub jest możliwa, omawiana skarga podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 2 *in principio* k.p.c. Z kolei stosownie do art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarga powinna zawierać m.in. wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe; niespełnienie tego wymagania skutkuje odrzuceniem skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 *in medio* k.p.c.

Powyższe oznacza, że niemożność zmiany lub uchylenia prawomocnego wyroku musi występować obiektywnie, a nadto zostać wykazana przez podmiot składający skargę; w przeciwnym razie skarga ta podlega odrzuceniu. Dla stwierdzenia dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest wystarczające wskazanie przez skarżącego, że

wyczerpał on „wszystkie dopuszczalne prawem ścieżki pozwalając na zmianę lub uchylenie rozstrzygnięcia niezgodnego z prawem”. Możliwość wzruszenia zaskarżonego orzeczenia przy zastosowaniu innych środków prawnych należy bowiem oceniać abstrakcyjnie, co oznacza, że skarżący powinien był wykazać, iż wszelkie inne środki były formalnie niedopuszczalne (postanowienia SN z 30 grudnia 2020 r., IV CNP 18/20 i z 13 października 2022 r., I CNP 76/22). Tymczasem z oceny okoliczności sprawy wynika, że skarżącemu przysługiwała możliwość złożenia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu drugiej instancji, stosownie do art. 398¹ § 1 k.p.c., a ponadto skarżący z tej możliwości skorzystał. Odrzucenie skargi kasacyjnej z uwagi na zaniechanie usunięcia jej braków w terminie nie zmienia natomiast oceny, że zmiana lub uchylenie zaskarżonego wyroku były obiektywnie możliwe – co prowadzi do niedopuszczalności wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Wprawdzie w art. 424¹ § 2 k.p.c. zastrzeżono, że w wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, można także żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, jednakże w orzecznictwie przyjmuje się, że stronę, która chce skorzystać z możliwości wniesienia skargi na podstawie wspomnianego przepisu, obciąża obowiązek wykazania, że w sprawie miał miejsce "wyjątkowy wypadek" w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 26 maja 2022 r., I CNP 20/22 i przywołane tam orzecznictwo). Tymczasem skarżący nie tylko nie wykazał, by wypadek taki zachodził, lecz nawet nie odwołał się do przytoczonego unormowania, jak można wnosić, błędnie założywszy, że – wobec odrzucenia skargi kasacyjnej – w sprawie dopuszczalne jest wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku na zasadach ogólnych. Dopuszczalność wniesionej w sprawie skargi nie mogła zatem wynikać z art. 424¹ § 2 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 13 października 2022 r., I CNP 76/22).

Jedynie na marginesie należy dodać, że odrębną przyczyną niedopuszczalności skargi jest to, że w skardze nie wskazano, sprzecznie z art.

424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny. Wymaganie to należy bowiem odróżnić od wskazania podstaw skargi i ich uzasadnienia, nie było zatem wystarczające m.in. podniesienie przez pozwanego, że w „sprawie nastąpiła [...] błędna interpretacja art. 75 w zw. z art. 75 c prawa bankowego” – niezależnie od tego, że przytoczone jednostki redakcyjne zawierają wiele przepisów. W związku z tym, że skarga była *prima facie* niedopuszczalna i podlegała odrzuceniu, nie zachodziła potrzeba usuwania jej licznych, daleko idących braków formalnych. Dokonywanie tych czynności było bowiem zbędne wobec jednoznacznej konieczności odrzucenia skargi, gdyż mogłoby doprowadzić jedynie do zbędnego przedłużenia postępowania.

W związku z powyższym skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlegała odrzuceniu kumulatywnie na podstawie art. 424⁸ § 1 i 2 k.p.c. Ubocznie należy wskazać, że Sąd Najwyższy dostrzega daleko idącą zbieżność złożonej wcześniej skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i wskazuje, że przesłanki przyjęcia obu tych środków do rozpoznania oraz ich uwzględnienia nie są tożsame.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji postanowienia.